

REPUBLIKA ANGOLI
Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

Powierzchnia:	1 246 700 km ²
Ludność:	19 mln
Głowa państwa:	João Lourenço
Premier:	João Lourenço
Minister Przemysłu i Handlu	Victor Francisco dos Santos Fernandes
Ambasador Angoli w Polsce	Feliciano António dos Santos
Ambasador RP w Angoli	Piotr Myśliwiec
Najbliższe wybory parlamentarne	2022 rok

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Uchwalona w styczniu 2010 r. konstytucja określa ustrój polityczny Angoli jako **demokrację wielopartyjną**, opartą na **współlistnieniu władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej**. Bardzo silna jest przy tym pozycja **Prezydenta**, który skupia w swym ręku całą **władzę wykonawczą** zachowując faktyczną niezależność od pozostałych organów. Prezydent wyłaniany jest w trakcie wyborów powszechnych. Obecnie urząd ten sprawuje **João Lourenço**

Ostatnie wybory powszechne w Angoli, które miały miejsce **w sierpniu 2017 roku** przyniosły zasadnicze zmiany w kraju. Zgodnie z ogłoszonymi w dniu **6 września 2017 roku** oficjalnymi wynikami, wybory wygrała partia rządząca – **Ludowy Ruch Wyzwolenia Angoli** (150 mandatów w Zgromadzeniu Narodowym). Niewątpliwie najbardziej istotnym aspektem wyborów było przekazanie władzy przez dotychczasowego Prezydenta **Jose Eduardo dos Santos** (władzę w kraju sprawował przez 38 lat) - **João Lourenço** (zgodnie z konstytucją prezydentem Angoli zostaje dotychczasowy minister obrony narodowej i jednocześnie przewodniczący Partii).

Angola z roku na rok poprawia swoje wyniki finansowe oraz cieszy się coraz większą ilością zagranicznych inwestycji. **Głównym bogactwem** kraju są bezdyskusyjnie **złoża naturalne**, przede wszystkim **ropa naftowa, gaz, złoto, miedź i diamenty**. Występują tu także rudy żelaza, fosforyty oraz uran.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Podstawą szybkiego wzrostu gospodarczego Angoli pozostaje rozwój **przemysłu naftowego** - Angola, zaraz po Nigerii, znajduje się w czołówce największych producentów ropy naftowej w Afryce. Dla angolańskiej gospodarki, gdzie udział **sektora wydobywczego w PKB** wynosi **ok. 50%**, wpływy ze sprzedaży tego surowca stanowią ponad **80% dochodów budżetowych**, zaś udział **ropy** w strukturze **eksportu** oscyluje w granicach **95%**.

Drugą najważniejszą gałąź gospodarki kraju to produkcja **diamentów**. Wydobycie diamentów generuje kolejne **5% dochodu** (Angola jest jednym z największych producentów diamentów na świecie, obok takich krajów afrykańskich jak Zimbabwe, Botswana czy RPA).

Powierzchnia kraju: 1 246 700 km² **ludność:** 19 mln osób **język urzędowy:** portugalski; **stolica:** Luanda, **waluta narodowa:** 1 kwanza (AOA) = 100 centymów, oficjalny średni kurs wymiany wobec USD na 05 maja 2021 roku wynosił: 1 USD = 639.82 AOA.

Członkostwo w organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym:

- Światowa Organizacja Handlu - World Trade Organization (WTO);
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy - International Monetary Found (IMF);
- Bank Światowy - World Bank;
- Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju -United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD);
- Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego - United Nations Industrial Development Organization (UNIDO);
- Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową - Organisation of Petroleum Exporting Countries (OPEC);
- Wspólny Rynek dla Wschodniej i Południowej Afryki - Common Market For East And South Africa (COMESA);
- Południowoafrykańska Wspólnota na rzecz Rozwoju - South African Development Comunity (SADC);
- Światowa Organizacja Własności Intelektualnej - World Intellectual Property Organization.

2. Polityka gospodarcza

Pomimo utrzymującej się od szeregu lat bardzo dobrej koniunktury gospodarczej, Angola wciąż zaliczana jest do krajów słabo rozwiniętych. Duża część ludności zmaga się z ubóstwem. **Do priorytetów polityki ekonomicznej należą zatem redukcja ubóstwa i odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych.**

Ekspansywna polityka fiskalna ma przyczyniać się do **dywersyfikacji gospodarki narodowej stymulując rozwój sektorów innych niż wydobywczy**. Realizacja tych założeń ma odbywać się przy wykorzystaniu dochodów z tytułu eksploatacji bogactw naturalnych. Najważniejszym elementem takiej polityki są ambitne inwestycje w dziedzinie infrastruktury.

Istotną częścią polityki dywersyfikacji gospodarki narodowej Angoli jest **stymulacja rozwoju rolnictwa**. Największą barierą dla rozwoju angolskiego rolnictwa jest brak potencjału niezbędnego do ponownego uruchomienia gospodarstw wielkotowarowych, a także wysokie koszty działalności gospodarczej. Rząd dąży do zapewnienia samowystarczalności w zakresie produkcji żywności również poprzez wsparcie małych gospodarstw rodzinnych. Od kilku lat podejmowane są próby rozpoczęcia na nowo upraw eksportowych, a zwłaszcza kawy i bawełny.

Polityka ekonomiczna rządu Angoli opiera się w istotnej mierze na wykorzystaniu środków udostępnianych w ramach **zagranicznych kredytów**. Szczególne znaczenie ma w tym względzie współpraca z Chinami. O stosunkowo wysokiej wiarygodności Angoli, jako kredytobiorcy decyduje stały dopływ środków do budżetu z tytułu eksploatacji ropy naftowej.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

a) UE -Angola

Wymiana ekonomiczna z państwami UE ma charakter kluczowy dla gospodarki Angoli, wyraźnie rośnie także znaczenie tego kraju dla państw Unii. Decydują o tym bogate zasoby surowców energetycznych, jakimi dysponuje Angola, a także szybkie tempo rozwoju gospodarczego tego kraju oraz chłonność miejscowego rynku. Na przestrzeni ostatnich lat europejsko-angolską wymianę handlową charakteryzowała względna równowaga. Bilans handlowy był przy tym częściej dodatni dla UE. Angolski eksport charakteryzują dość duże wahania, które mają związek z sytuacją na międzynarodowych rynkach ropy naftowej.

Stosunki handlowe UE z krajami AKP regulują Porozumienia o Współpracy Gospodarczej (EPA od ang. Economic Partnership Agreement), negocjowane w ramach regionalnych organizacji ekonomicznych. Angola nie przystąpiła do EPA pomiędzy UE a SADC, a stosunki handlowe pomiędzy UE a Angolą opierają się na mechanizmie „Wszystko poza bronią” (EBA od ang. Everything But Arms). EBA zapewnia bezcłowy i nieograniczony dostęp angolskich towarów na rynki europejskie.

b) Polska – Angola

- Umowa o transporcie lotniczym między Rządem PRL i Rządem Ludowej Republiki Angoli. Data podpisania: 1976.04.24, data wejścia w życie: 1979.08.24.
- Umowa między Rządem PRL a Rządem Ludowej Republiki Angoli o współpracy kulturalnej i naukowej. Data podpisania: 1977.04.28, data wejścia w życie: 1981.03.09.
- Porozumienie między PRL a Ludową Republiką Angoli o przyjaźni i współpracy. Data podpisania: 1978.12.04, data wejścia w życie: 1984.04.11.
- Umowa między Rządem RP a RP Angoli w sprawie spłaty i restrukturyzacji zadłużenia Republiki Angoli wobec RP. Data podpisania: 2003.11.21, wejście w życie: 2003.11.21.
- Umowa między Rządem RP a RP Angoli o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej. Data podpisania: 2006.03.01, data wejścia w życie: 2006.03.01.
- Porozumienie między Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o zmianie Umowy między Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o udzieleniu kredytu oraz Porozumienie między RP a Rządem Republiki Angoli o zmianie Umowy między Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej, sporządzonej w Luandzie 2006.03.01, w formie wymiany not. Podpisania: 2008.06.25, wejście: 2008.06.27.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej. Data podpisania: 2010.08.27, data wejścia w życie: 2010.08.27.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej. Data podpisania: 2017.03.06, data wejścia w życie: 2017.03.06.

3. Wymiana handlowa z Polską (mln USD) Źródło: INSIGOs

	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2019 2020	I-II 2021	Dynamika I-II 2020 I-II 2021
Eksport	20,8	21,1	14,0	11,0	14,0	127,6	2,3	69,5
Import	2,1	2,1	5,6	249,5	2,5	1,0	0,3	363,8
Obroty	22,9	23,2	19,6	260,5	16,5	6,4	2,6	76,6
Saldo	18,7	19,0	8,4	-238,5	11,5	-	2,0	-

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Obroty handlowe Polski z Angolą w 2020 roku wyniosły **16,5 mln USD**. **Eksport** towarów z Polski do Angoli w omawianym okresie wyniósł **14,0 mln USD (wzrost o 27,6%** w porównaniu z rokiem 2019), natomiast **import – 2,5 mln USD**. W efekcie uzyskaliśmy dodatnie **saldo** obrotów handlowych na poziomie **11,5 mln USD**.

W strukturze **eksportu do Angoli w 2020 r.** największymi grupami towarowymi były:

- artykuły rolno-spożywcze, (produkty pochodzenia zwierzęcego, mięso i podroby jadalne) – **6,9 mln USD** (udział: 49,1% w całkowitym eksporcie polski do Angoli);
- wyroby metalurgiczne (wyroby z żeliwa i stali) – **2,2 mln USD** (udział: 12,3% w całkowitym eksporcie polski do Angoli);
- wyroby przemysłu chemicznego (chemikalia, związki metali szlachetnych i ziem rzadkich, pierwiastków promieniotwórczych i izotopów) – **1,7 mln USD** (udział: 49,1% w całkowitym eksporcie polski do Angoli);
- wyroby przemysłu elektromaszynowego - **1,6 mln USD** (udział: 11,6% w całkowitym eksporcie polski do Angoli);
- wyroby przemysłu lekkiego – **0,9 mln USD** (udział: 6,5% w całkowitym eksporcie polski do Angoli).

W strukturze **importu z Angoli w 2020 r.** największymi grupami towarowymi były:

- sól, siarka, ziemie i kamienie, materiały gipsowe, wapno i cement – **1,9 mln USD** (udział: 75,0% w całkowitym imporcie produktów z Angoli);
- miedź i wyroby z miedzi – **0,5 mln USD** (udział: 21,3% w imporcie);
- wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu – **0,1 mln USD** (udział 2,6 mln USD w całkowitym imporcie produktów z Angoli).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Angola uchodzi za bardzo atrakcyjny region dla inwestorów z całego świata. W 2003 roku angolański rząd powołał do życia **Narodową Agencję do spraw Inwestycji Prywatnych - ANIP** (Agência Nacional para o Investimento Privado). Jej głównym zadaniem jest wspieranie i nadzorowanie zagranicznych inwestycji na terenie Angoli.

Z perspektywy inwestora, istotnym jest fakt, iż tamtejsze prawodawstwo określa sektory będące dla kraju priorytetem, a inwestorzy działający w nich, uprawnieni są do wielu przywilejów (w tym do zwolnień celnych i podatkowych). Sektory sklasyfikowane jako ważne dla angolskiej gospodarki to: rolnictwo, budownictwo, energetyka, gospodarka wodna, infrastruktura, turystyka i hotelarstwo, przemysł przetwórczy oraz górnictwo.

Zaznaczyć jednak należy, że zakres przywilejów determinowany jest wartością inwestycji oraz jej rodzajem i lokalizacją. Kraj podzielony został na trzy strefy, które odzwierciedlają ogólny rozwój gospodarczy regionu. W projektach związanych z infrastrukturą telekomunikacyjną oraz usługami pocztowymi zastrzeżony jest większościowy udział państwa.

6. Dostęp do rynku

Dążąc do przyciągnięcia inwestorów zagranicznych, rząd Angoli wprowadził szereg rozwiązań, które mają ułatwić realizację inwestycji. W 2003 roku weszła w życie ustawa o inwestycjach prywatnych oraz ustawa o ułatwieniach fiskalnych i celnych dla inwestycji prywatnych. Zrównało to status prywatnych inwestorów zagranicznych i miejscowych w większości spraw.

Na warunki działania inwestorów zagranicznych wpływają też środki przyjęte przez rząd Angoli w celu ustabilizowania sytuacji gospodarczej po załamaniu koniunktury na początku 2009 r. W celu odbudowania poziomu rezerw walutowych wprowadzono ograniczenia w zakresie transferów zagranicznych w USD. Zgodnie z instrukcją Narodowego Banku Angoli (BNA) każdy przelew o wartości wyższej niż 300 tys. USD musi być autoryzowany przez bank centralny.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Wszystkie bogactwa naturalne znajdujące się na terenie Angoli, stanowią wyłączną własność państwa. Jedynym podmiotem uprawnionym do wydobywania ropy jest państwowa firma Sonangol. Ten państwowy monopolista może nawiązywać współpracę w firmami zagranicznymi. Spośród trzech przewidzianych w ustawie form takiej współpracy, najczęściej stosowane jest obecnie tzw. porozumienie o wspólnej produkcji (tzw. PSA - Production Sharing Agreement). Zgodnie z PSA kontrahent bierze na siebie ryzyko finansowe związane z poszukiwaniami złóż, a także finansuje przygotowania techniczne do podjęcia produkcji. W przypadku rozpoczęcia produkcji, koncesjonariusz ma prawo do odzyskania poniesionych nakładów sprzedając ropę z eksploatowanego złoża. Po uzyskaniu ustalonej kwoty, zyski ze sprzedaży dalszej produkcji dzielone są pomiędzy operatorem a firmą państwową w określonych proporcjach.

W Angoli obecna jest większość międzynarodowych koncernów naftowych; w ostatnich latach dołączyły do nich mniejsze firmy zagraniczne, a także przedsiębiorstwa państwowe, głównie z Chin i Indii. W związku ze szczególną rolą przemysłu wydobywczego dla rozwoju kraju, zagraniczne firmy naftowe zobowiązane są do spełnienia szeregu wymagań dotyczących wykorzystania miejscowych kadr oraz zasobów. Zwolnienia z opłat celnych mogą uzyskać np. tylko te firmy, które sprowadzają mniej niż 10% towarów i mogłyby zostać zakupione na miejscu.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Do ożywienia polskiego eksportu na rynek angielski przyczyniło się udzielenie przez Polskę **kredytów**: w ramach pomocy wiązanej na wsparcie branży rybackiej w Angoli (pierwsza faza projektu budowy i tworzenia Akademii Morskiej – 2006-2010). Po zakończeniu realizacji tej części projektu, **w 2010 roku** została podpisana kolejna Umowa pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Republiki Angoli w sprawie udzielenia kredytu w ramach pomocy wiązanej w wysokości 60 mln EUR, przeznaczona na **kontynuację projektu w Namibe**.

6 marca 2017 r. Ambasador RP, p. Piotr Myśliwiec, w imieniu Rządu RP, podpisał trzecią umowę pomiędzy Rządem RP a Rządem Republiki Angoli o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej. W ramach umowy Polska udziela Angoli kredytu o wartości 60 mln USD, z którego zostanie sfinansowana **rozbudowa Akademii Rybołówstwa i Nauk Morskich w Namibe** (na południu Angoli). Akademia Rybołówstwa i Nauk Morskich w Namibe jest największą polską inwestycją o profilu pomocowym w Angoli i na całym kontynencie afrykańskim.

W dniu **17 czerwca 2016 roku** z inicjatywy Polsko-Portugalskiej Izby Gospodarczej odbyła się w Ministerstwie Rozwoju **konferencja promująca możliwości współpracy na rynkach krajów portugalskojęzycznych, w tym również na rynku angolańskim**.

Pozostałe formy współpracy polsko-angolskiej

W Polsce, na studiach wyższych kształcą się także obywatele Angoli, w większości na zasadach „bez świadczeń”. Corocznie Polska przyznaje na tych warunkach 12-14 miejsc, ponadto kilka osób podejmuje studia pełnopłatne. Dotychczas uczelnie polskie ukończyło ok. 400 Angolczyków.

Angola, kraj odznaczający się ogromną dynamiką rozwoju gospodarczego, może być doskonałym miejscem rozwoju polskich firm. Podejmowane w ostatnim czasie działania polityczne, z pewnością przyczyniają się do tego stanu rzeczy.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Jedną z najszybciej rozwijających się gałęzi gospodarki jest w Angoli szeroko rozumiane **budownictwo**. Boom związany jest przede wszystkim z powojenną reorganizacją kraju (między innymi z przesiedleniem ludności i powrotem uchodźców) oraz zniszczeniami jakie wtedy nastąpiły. Z możliwości jakie daje tamtejsze ustawodawstwo, skorzystały także polskie firmy.

MINISTERSTWO ROZWOJU, PRACY I TECHNOLOGII

Wiele możliwości można także upatrywać w dziedzinie **inwestycji drogowych**. Od kilku lat rząd Angoli inwestuje każdego roku w rozwój szlaków komunikacyjnych ponad 4 mld USD. Chodzi tutaj o projekty drogowe, kolejowe, lotnicze, a także rozwój transportu morskiego.

Potencjał Angoli jest bardzo duży. Większość mieszkańców zajmuje się rolnictwem, dlatego też istnieje duże zapotrzebowanie na **sprzęt rolniczy** oraz **różnego rodzaju chemikalia związane z uprawą roślin**. W ostatnich latach, dzięki pomocy ONZ, rząd podjął działania w celu reaktywacji plantacji kawy oraz eukaliptusa, cyprysa i sosny. Gwałtowny wzrost tempa wzrostu gospodarczego doprowadził do znacznego zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną. Oznacza to, że **branża elektryczna** w Angoli ma znaczny potencjał. Rozwój przemysłu elektrycznego jest niezbędny, aby zmniejszyć bariery inwestycyjne oraz nadążyć za nabierającą tempa gospodarką. Niewątpliwie perspektywy rozwoju można także upatrywać w sektorach takich jak **przemysł maszynowy** oraz **chemiczny**.

9. Placówki Rzeczypospolitej Polskiej w Angoli

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Angoli:

Ambasador: **Piotr Myśliwiec**

Angola, Luanda, Damião de Góis 64, Alvalade, Luanda, CP. 1340

Tel.: +244 222 322 363 Tel.: +244 222 327 199 Tel. dyżurny: +244 934 112 212

E-mail: luanda.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Strona internetowa: www.luanda.msz.gov.pl

10. Placówka Angoli w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Angoli w Warszawie:

Charge d'Affaires: **Feliciano António dos Santos**

ul. Goszczyńskiego 12, 02-616 Warszawa

Telefon: (22) 844 09 94, 844 09 83

Fax: (22) 844 09 85

E-mail: recepcaambang@gmail.com

Na podstawie danych: MRPiT, MSZ, GUS, CIA The World Factbook; African Economic Outlook 2018,